

tru viitor? Ori cum, de ne-am păcătoșit? Nu una mie, ci cel puțin 10 mii de membri ar trebui să aibă azi Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, acum, când cultura aceasta este ținta tuturor asalturilor dujmănești. Ea este chemată a da Românu lui carte românească, a-i arăta calea întăriri economice, a-i încălzi sufletul cu dulceața armoniei graiului românesc, a-i lumina mintea prin învățătură.

Și în fața atâtorei finale datorințe sprigini, ce i-l dă societatea românească, e disperat. Am dori să fie altfel, căci măntuirea noastră numai prin noi însine se poate desăvîrși. Si dacă cum-va pentru indeferentismul cras, ce-l arată publicul românesc Asociațiunii, o parte din vină ar resida în conducerea ei, cei chemeți să scruteze și fără genă să ne arate răul, căci fără diagnoză nici o boală nu se poate tămaudui.

Trăim timpuri grele. Luptăm cu mii de neajunsuri. Mulți au pierdut speranța în viitor. Multe lupte s-au robit frică. Dar cei ce cunosc istoria plină de suferință a nefericitelui nostru popor s-au încredințat despre multimea puterilor latente, ce zac în brațele și sufletele acestui popor, care deșteptat odată la viață din somnul de moarte va pune lumea în uimire prin destoinicile sale.

Săriști întru deșteptarea lui voi toti, căci din a lui îndurare ați primit lumina învățăturii. Salutăm adunarea generală a Asociațiunii în Timișoara și îi dorim succes.

Raportul comitetului central al „Asociațiunii”

Azi am primit nr. IV al revistei *Asociațiunii, Transilvania* cu Raportul general al comitetului central ce se va prezenta Adunării generale de Mercuri.

In obișnuita formă scurtă și lapidară, comitetul înșirue momentele principale din anul expirat. Constată un avânt în viață Asociațiunii din ultimul deceniu, fără a se fi ajuns însă nici pe departe la o stare ce ar corespunde forței numerice a poporului nostru din aceasta țeară.

ai bate 'n palme te și pomenești într'un orașel de vile — una mai drăguță ca ceeaaltă — orașel scutit la spate de Titanul românesc și Carpaților, care aici pare un paravan enorm de peatră slobozit din cer, cu destinațiunea de a-i servi de proptea aici pe pămînt. E Buceciul, car orașelul — Bușteni. Rămânem cu ochii holbați, mulți de ad mirațiune în fața *sublimului*. „Să vedetă Sinaia!”... ne murmură Prahova.

„Sinaia s'o vedetă voi!... ne freamătă frunza. O luăm înainte. Cu capetele scoase pe ferestrele vagoanelor ne pironim privirile în direcția șinelor pipăind depărtările, cari ascund minunea naturei, de care ne doinește rîu și codru.

Vorba e mai agitată, inimile svincesc mai repede. Ne apropiem... Rîul și roatele trenului să rostogolească amețitor. S'au luat la întrecere. Un boncăit prelung prăvălit spre inima ţerii de valurile repezi ale Prahovei și trenul să oprește. Ne vedem visul întrupat. Suntem în Sinaia.

Bagagele sunt aruncate într'o căruță și urcăm lacom și nerăbdători și spre hotelul Caraiman, primul edificiu din Sinaia, care-ți leagă privirea și-ți impune. Ne rotim de câte-va ori ochii dornici împrejur, trecem apoi la restaurantul Oppler, locul de adăpostire, de hrănire și de premeneală. După un dejun cam apătos unuș se dau odihnel, alții se astern spre scrișul cărților ilustrate, iar cei mai mulți, cari veniseră cu peatra 'n gură la Sinaia plini de neastămpăr ies la larg grăbind spre Peleș să-și vadă visul cu ochii. Ajunși pe terasa ca-

Amintește cu mult regret despre retragerea d-lui Alexandru Mocsnyi din postul de președinte — întemplată în decursul anului din motive de sănătate, donând cu acest prilej o sumă însemnată prin care s-a făcut realizabilă idea Muzeului național — și apoi propune, ca drept recunoaștere și pentru statonnicirea și în viitor a unei legături ideale, Asociațiunea să-l numească președinte onorar, iar pe dl Partenie Cosma care de un sfert de secol stă în serviciul „Asociațiunii” și pe dl Iosif Vulcan din incidentul iubileului „Familiei” de 40 ani serbat mai deunăzi, să-l numească membru onorari.

Espirând mandatul Comitetului central și al Presidiului ales în 1901 — s'a pus la ordinea zilei alegerea Comitetului central, a președintelui și vice-președintelui și — în vederea demisiunii primite prin ultima Adunare generală — alegerea prim secretarului.

Afacerea prim-secretarului, o vedem tranșată într'un mod care nu justifică absolut motivele cără au făcut-o necesară. Comitetul prezintă un raport special cu privire la aceasta chestiune din care reiese:

Că la primul concurs nici unul dintre concurenți n-a intrunit evaluația; cucerită de cercul de activitate al prim-secretarului; s-a escris nou concurs cu terminul de 15 Iulie, întrând 6 cereri; plenul secțiunilor științifice literare așteptat acest stadiu pentru a da vot unanim de încredere d-lui Diaconovich și a-l rugă la retragerea demisiunii sale; comitetul central în 29 Iulie s'a alăturat în unanimitate la părerea comisiunii și a decis să invite pe dl Dr. C. Diaconovich „să consacreze și mai departe probatele sale puteri „Asociațiunii” noastre, de cără aceasta are evidentă trebuință; în urma acestei invitări dl Dr. C. Diaconovich își retrage verbal și în scris demisiunea; comitetul speră că adunarea generală va consimți bucurios cu aceasta soluție, pentru precauție reținend însă cele 6 cereri intrate la concurs, până după deciziunea ce se va lăsa; cu privire la ocupările laterale ale d-lui Diaconovich, comitetul e de credință că acelea nu vor împedeca în împlinirea completă și conștințioasă a agendelor de prim-secretar.

Propunerile comitetului sunt următoarele: a) a lăsa act în general de raportul Comitetului central;

b) a da expresiune durerii sale pentru pierderea membrilor decedați în anul din urmă;

stelului sămă vrăjiți de panorama divină ce ni-să deschide.

Fericită trebuie să mai fie stăpâna acestui pior de raiu!... Si și mai fericită natura care adăpostește la sănătă fermecat cuibul unei Carmen Sylva...

Fără să-mi dau sama mă pomenesc recitând versurile poetului nostru Coșbuc:

„Sus senin și jos verdeață
Ce cuminte-î să trăești,
Când ț-e dat să stăpânești
Numai o viață“.

Se apropia timpul prânzului și noi tot acolo, steteam duș, par că ne prinseră picioarele rădăcini.

La orele 4 după prânz urcăm din nou drumul spre Peleș, damele 'n trăsură bărbății apostolăște. Era terminul când Maiestatea Sa Regele Carol — de și petreceau cu întreaga familie regală în Peleș — ne acordase preagrațios permisiunea de-a vizita castelul. — Sfios! și tăcuții urcăm treptele catifelate ale acestui lăcaș minunat. Răpiți de administrație colindăm apoi sală de sală ne mai puțindu-ne ochiul sătura și sufletul.

Cu respirația curmată mă opresc în ușa unei săli mari. Am impresiunea că visez și sunt în împărăția smeilor din povești cu lăcașurile lor de aur și de argint. Isvorul tainic al unui isvor de munte înlățită urechea. E apa ce țineste din păretele sălii rostogolindu-se de-alungul patului său de porțelan încrețit. Sunt în sala maurică. În vecinătatea acesteia e cui-

c) a lăsa act de demisiunea d-lui Al. de Moșonyi din postul de președinte și a-l alege președinte onorar, iar pe d-nil P. Cosma și I. Vulcan membru onorari ai „Asociațiunii”;

d) a alege pentru un nou period de 3 ani pe membru Comitetului central, pe președinte și vice-președinte „Asociațiunii”;

e) a decide asupra propunerii prezente în raportul special pentru îndeplinirea postului de prim-secretar;

f) a aproba darea de seamă despre gestiunea financiară a anului 1903 și a da comitetului central absolutorul pentru această gestiune;

g) a aproba proiectul de buget pentru anul viitor;

h) a primi propunerile prezente în chestiunea Muzeului;

i) a lăsa act de decisiunea ședinței plenare a Secțiunilor științifice-literare, cu privire la stabilirea programului de acțiune al acestora.

* * *

Revirimentul numărului membrilor și al despărțimintelor la 10 August 1904 e următorul: 47 despărțimenti cu 83 membri fundatori, 227 membri pe viață, 1208 membri ordinari, la olaltă 1563 membri.

Numărul membrilor evident este foarte mic, deși comitetul constată că e în creștere continuă. Tot așa este insuficient și numărul despărțimintelor considerând vastitatea terenului de cănd Asociațiunea a trecut peste Peatră Craiului.

* * *

Din raportul cassarului aflăm că întreagă avere administrată de Asociațiune reprezintă la finea anului 1902 cor. 579.213.00 iar în cursul anului 1903 s'a adăus cor. 97.100.50 ajungând la finea anului 1903 cor. 676.213.50

* * *

In raportul în chestiunea înființării Muzeului istoric și etnografic ni-se spune că în virtutea autorizației primite din partea adunării generale din anul trecut Comitetul a dat în întreprindere construirea palatului Muzeului care deja acum în 1 Octombrie va și fi terminat, așa că Biroul și Biblioteca se va și muta în nouile locuri.

Pentru Muzeu s-au făcut mai multe donații și să cere autorizare dela adunarea generală, ca comitetul în toamna anului curent să inaugureze prin despărțiminte și prin delegații speciale colecte pentru procurarea mijloacelor bănești în scopul sporirii colecțiunilor Muzeului.

bul fermecat din care-și cântă dorul și jalea cea mai de invidiat regină a lumi.

Adevărat lăcaș pentru o regină — poetă! Tot în partea aceasta sunt saloanele pentru jocul de biliard, muzică, lectură etc.

In partea opusă alte și alte saloane. Fiecare e o dovedă a perfecțiunii la care a ajuns mâna omenească.

Sunt orele 5, sorocul începerii concertului. Ne concentrăm și ne îndreptăm spre sala cea nouă, ce se află încă în lucrare. În sală suntem deja cățiva oaspeți aleși. Abia ne așezăm și noi și abia ni-se împart notele și ușă din fund să și deschide, apărând în ea Capul Tării românești, alături de regina-poetă Carmen Sylva. După ei urmează ceialaltă membru și familie regale. Toată sala se ridică cu respect. Privirea caldă și surisul deosebit de prietenesc cu care suntem întâmpinați în special din partea Reginei însă, ne redă curagiul, alungându-ne trema; iar după ce vedem atât pe M. Sa Regele, cât și pe M. Sa Regina cât de prietenos să întrețină mai cu măestrul nostru G. Dima — căruia i-să dă o deosebită atenție, — mai cu alii membri și corul, ne simțim ca'n familie.

Bagheta dirigentului ne dă semnul și concertul începe cu compoziția „Salvum fac regem”, dedicată M. S. Regelui Carol din partea măiestrului nostru.

După fiecare punct al programei Maiestățile Lor se ridică apropiindu-se de noi și garăind când pe unul, când pe altul.

(Va urma.)

Fondul Muzeului care va costa 120,000 a trecut peste 100,000 cor. rămâne prin urmare neacoperit 20,000 coroane ce se va colecta în anul acesta.

* * *

Raportul prim secretarului despre activitatea secțiunilor științifice-literare constată că secțiunile au ținut în anul din urmă 11 ședințe; și anume:

1. Secțiunea literară s'a întrunit la 23 Februarie, la 26 Martie și la 8 Iunie a. c., ocupându-se în aceste ședințe mai ales cu adunarea materialului necesar pentru „Biblioteca poporala“ și pentru îndreptarea limbii noastre, cel din urmă publicat în revista „Transilvania“. Totodată s'au luat dispozițiunile reclamate prin decisiunea șed. plen. din 1903 Nr. XIII p. b. în privința ședinței festive din anul curent.

2. Secțiunea istorică a ținut ședințe la 10 Martie și la 18 Iulie a. c. și va prezenta propunerile concrete cu privire la înzestrarea Muzeului istoric și etnografic.

3. Secțiunea științifică s'a întrunit la 17 Maiu și la 18 Iulie a. c. și în conformitate cu dispozițiile luate prin decisiunea Nr. XIII din anul trecut a absolvat o activitate îmbueurătoare și afară de aceste ședințe prin arangiarea de prelegeri publice cu ajutorul Škiopticonului cumpărat de comitetul central la cererea ultimei ședințe plenare.

4. Secțiunea școlară de asemenea a ținut 2 ședințe, la 24 Aprilie și 18 Iulie a. c., deliberând chestiunile ce i-au fost date spre studiere de către ultima ședință plenară. În fine

5. Secțiunea economică care până aci nu a dat aproape nici un semn de viață din cauza că referenții ei din trecut nu s'au putut conformat cu angajamentele luate și din acest motiv au și demisionat pe rând, după reconstituirea ţării în nul trecut, și multămătă zelului desvoltat de noui ei referent, au început, pe base mai largă, o activitate intensivă, care va putea aduce interesele economice ale poporului nostru soloasele cele mai reale.

Guvernul român și pensionatele romano-catolice.

Pentru a cunoaște și mai bine chestia cu pensionatele romano-catolice de fete din România, conduse de călugărițe, dăm în întregime, după foile din România, adresa ministrului roman de instrucțiune Spiru Haret, trimisă la 14 Iulie 1904 direcțiunilor acestor institute. E următoarea:

Doamna,

De mai multă vreme, atât ministerul instrucțiunilor publice, cât și alte autorități, primesc numeroase plângeri, reclamări și denunțări contra instituțiilor private de fete înființate și conduse de către călugărițele catolice ale congregației Notre-Dame-de-Sion.

In urma supravegherii exercitate de noi, ne-am convins că o mare parte din invinovăturile aduse acestor institute sunt fundate. Înțelesul învățământului primar așa cum este fixat prin lege, și așa cum este obligatoriu pentru toți copiii supuși Români, nu se predă; copiii nu sunt supuși nici unui control în privința împlinirii obligativității învățământului primar, nici în ceea-ce privește înscrierea, nici în ceea-ce privește examenul dela finea anului așa cum prescrie art. 10 și 11 din legea învățământului primar; limba română este neglesă, învățământul religios se predă copiilor ortodoxe într'un număr de ore neființat și de către un personal necompetent, uneori de către o călugărită catolică, după cărti neautorizate sau chiar după manuscrise. In ceea-ce privește educația religioasă copilele, chiar cele ortodoxe și mai cu seamă acestea, sunt obligate în mod strict să supune tuturor îndatoririlor religiei catolice, atât în capelă, cât și la toate celelalte exerciții religioase, cără nu se pot impune decat elevelor catolice; ba încă se usează de toate mijloacele pentru a impresiona imaginația lor și a determina la dinsele în mod artificial dorința de a păra religia părinților lor și multe din ele chiar de a se călugări în religia catolică. Astfel se explică numeroasele conversiuni de cari avem cunoștință că s'au produs printre elevi, sau

fostele eleve ale acestor institute, dintre cari unele și-au părasit teara și au dispărut sustrâgându-se dela afecțiunea părinților lor, și aruncând doliul și dosolarea în atâta familii. Incidente recente au dat pe față modul cum se operează pentru a se ajunge la asemenea rezultate.

Pentru a pune capăt acestor lapte, pe cari numai îndelunga noastră toleranță le poate explica, ministerul vă pune în vedere că de azi înainte nu vom mai tolera nici o abatere dela legile și regulamentele școlare din partea instituțiilor Notre-Dame-de-Sion, cum și nici o încercare de acțiune asupra copiilor, cu scop de a provoca părasirea religiei părinților lor. Si pentru ca lucrurile să fie bine înțelese, vă punem în vedere cele următoare:

1. Institutul ce conduceți va fi inspectat că mai des de către inspectorul școlar, inspectorul școlar, de către revizorul școlar local și ori-ce altă persoană delegată de noi. D-voastre sunteți datoare a le pune la dispoziție toate actele și documentele de cără vor avea trebuință și a le da toate informațiile ce vă vor cere. El vor asista la cursuri, vor pune întrebări, vor cerceta cărțile întrebuijante, caetele și lucrările elevilor, vor căuta să se convingă de aptitudinile didactice și de capacitatea corpului didactic al institutului; vor căuta să vadă modul cum elevile își împlinesc datorințele religioase. În urma raportelor ce ne vor adresa, și eventual în urma anchetelor ce vom ordona, ministerul va lua măsurile ce va crede de cuvînță în conformitate cu legea și cu regulamentele.

2. Veți comunica dului revisor școlar local numele și pronumele, naționalitatea și religia tuturor elevilor, cum și numele și locuința părinților elevilor ce se află în institut, precum și al tuturor acelora cără vor mai fi primite în viitor.

3. Toate elevele române în vîrstă de 7—14 ani împliniți, cără nu vor fi absolvat învățământul primar după programa oficială, vor urma acest învățământ înlocuit după programa oficială, fără știrbire sau înlesnire. Acest învățământ va putea însă repartisa pe 5 ani, în loc de 6, pentru a permite și introducerea limbilor moderne și a muzicii. Cursurile de religie, limba română, istorie, geografie, vor fi predate exclusiv în limba română.

4. Elevele române mai mari de 14 ani și acele cără au absolvat cursul primar după programa oficială, vor fi obligate să urmeze în limba română studiul istoriei, geografiei și limbii române; iar cele ortodoxe și pe al religiei. Limba de învățământ pentru celelalte materii poate să fie o limbă străină.

5. Pentru predarea învățământului primar, cum și pentru predarea istoriei, geografiei și a limbii române elevele române prevăzute la alinătorele precedente, se va întrebui numai personal care să cunoască bine limba română, care să aibă cunoștințele și aptitudinea pedagogică necesară și care să aibă autorizația ministerului.

6. Pentru elevele române ortodoxe, religia va fi precedată de un preot ortodox sau de altă persoană ortodoxă, anume autorizată pentru aceasta de minister și care să facă parte din corpul didactic al statului.

7. Pentru elevele române mai mici de 14 ani cără nu au absolvat învățământul primar, acest învățământ va fi obligatoriu până la absolvirea lui sau până la vîrstă de 15 ani. Elevele cără se vor constata că se sustrag dela dînsul, vor fi înscrise în școalele primare publice, și obligate să urmeze acolo, fără prejudecătorii altor măsură ce să lea contra institutului.

8. Toate elevele române de curs primar vor trece la școalele publice toate examenele de fine de an, conform art. 11 al. I din lege. Direcția institutului va fi obligată să le trimită la examene.

9. Este interzis în mod absolut, ca elevele române ortodoxe să iee parte în ori-ce fel ar fi și sub ori-ce motiv ar fi la practicile religioase catolice ori-care ar fi ele.

Credințele religioase ale lor vor fi respectate în mod absolut ori-ce încercare de ori-ce fel ar fi și sub ori-ce motiv ar fi, de ale abate dela credințele lor și dela datorințele religioase ortodoxe.

10. Direcția institutului este obligată să aibă grijă, ca elevele române ortodoxe să-și împlină nevoie în mod regulat datorințele religiei lor.

Un preot ortodox va fi însărcinat de către direcția institutului, sau în lipsă, de ministeriu, ca să se ocupe cu îngrijirea religioasă a elevilor române ortodoxe.

11. În fiecare, Dumineca, elevele române ortodoxe vor fi conduse la biserică ortodoxă, ceea mai apropiată, ca să asiste la liturgie.

12. Institutul este obligat a serbări întocmai ca școalele publice zile de sărbări naționale, recunoscute de regulamente.

Punându-vă acestea în vedere, vă invit, domnă a vă conforma măsurilor de mai sus, pe cari le impunem în virtutea dreptului ce ne dau legilor țării, și vă atrag atenția, că contra abaterilor vom lua măsură cără vor putea merge până la închiderea institutului.

Vă dăm termen de 10 zile, ca să vă arătați măsurile ce ați luat pentru exacta ducere la înăpunere a acestui ordin.

Cât pentru faptele din trecut, care au motivat plângerile pomenite la începutul acestui ordin ne rezervăm a lua măsurile ce vom crede de cuvînță.

Ministrul Haret.

Răsboiul russo-japonez.

Telegramele mai noi vestesc, că Japonezii au pus capăt pausă, și încep din de nou să înainteze căci nu voesc să lase atât timp lui Kuropatkin pentru a se reculege. În modul acesta Japonezii vor lua de nou ofensiva, al cărei rezultat de sigur va fi retragerea și fuga armadiei rusești.

La 15 l. c. ear a avut loc o naivală înverșunată împotriva Port-Arthurului. Tote semnele arată, că Japonezii se pregătesc aici pentru acțiune puternică ce va avea probabil drept rezultat capitularea acestui oraș. Japonezii primesc atât aici, cât și la Liaoyang mari trupe de ajutor. Contingentul lor total aflător în Mandciuria și pe insula Liaotong este evaluat la 550.000.

In Petersburg cercurile înalte recunosc acum, cum vădese o telegramă din Paris, că armata asediatoare dela Port-Arthur a câștigat avantajul cu mult mai mari, decum se credea până acum. Aceleași cercuri mărturisesc și aceea, că generalul comandanț Stoessel a primit ordin, că la moment oportun să capituleze.

Din străinătate.

Din Macedonia. Rezultatul reformelor cerute și aplicate de puteri în Macedonia e îmbucurător, însemnat și mersul nu așa de încet, pe căt afirmă unii interesati. E neîndoios că pentru căteva luni nu poate fi teamă de turburări grave. O fi pricină și sleirea mijloacelor ce revoluționarii le aveau la indemână, dar neapărat joacă rol mai însemnat lucrarea pozitivă de linștire ce reformelor au produs. Nu am putea zice că ori-ce primejdie a dispărut; căci elementele revoluționare n'au încetat de a fi. Turburările ce fac îci și colo niște bande neînsemnate nu au nici o însemnatate, nici n'ar putea să primejduiască linștea. Poporul începe a fi convins de seriozitatea reformelor, deși munca funcționarilor numai ușoară nu e. Mii de plângeri din viu graiu sau înscris au fost rezolvate de urgentă, dându-se motive, chiar în cazurile, când cererile erau absurdă sau nedrepte. Administrația turcească a trebuit să se pună și ea pe lucru repede și conștintios. După ce au așezat lucrurile în vilăetele Monastir și Salonic, acum și-au strămutat centrul de activitate în Uskueb.

Chestia Tibetului. »Novoie Vremia scrie că starea lucrurilor în Mongolia e foarte îngrijitoare. S'a împrăștiat veste că Englezii au hotărât luarea Lhassel pentru a da o lovitură de moarte budismului. Se mai spune că Albi au hotărât împărțirea Chinei și că luarea Tibetului de Englezii e numai începutul. Îndată ce Japonezii vor învinge pe Ruși, Anglia ar mai avea a lua încă și Mongolia. Mai spune că Mongoli ar voi să înceapă rezboiu împotriva tuturor străinilor, iar centrul mișcării ar fi la Urga, lângă granița Siberiei. Unii sunt de părere că Rusia luând poziție contra Angliei, ar atrage împărtea să pe toți Mongoli. Mongoli nu prețind să aibă guvern neutru, dar vor ca Lhassa, capitala lor religioasă să fie liberă de orice influențe străine. »Nat. Zeitung« de unde luăm acestea, nu cred că știrea se bazează pe adevăr; de altfel tratatul între Dalailama și Anglia a fost semnat la 7 Sept.

— Englezii au aflat în Tibet că ambanul chinez, adică reprezentantul Chinei, are mult mai mare rost decât se credea până acum. Acestui amban se dătoresc încheerea, relativ, grabnică a tractatului. Young-husband a găsit la 1 Septembrie aproape toată adunarea națională a Tibetului în palatul ambanului și l-a supus proiectul de tratat. S'a incredințat, de pe purtarea Tibetanilor față de amban, că pun pe împăratul Chinei mult mai sus decât se presupunea. Fără voea ambanului nu se numește un stăriț la vre-o mănăstire sau vreun membru în adunarea țării. Ambanul actual e foarte energetic și nu se sfiește a spune Tibetanilor adevărurile în față. Nu ese pe strade fără a fi însoțit de o suță mare, are o poliție specială și soldați. Când a izbucnit o rescoală în Lhassa, ambanul a innăbușit-o cu oamenii săi fără a mai aștepta ordinele lui Dalailama.

Tratate comerciale. Tratativele pentru convențiile comerciale cu România și Svitara, întâmpină oarești-carri greutăți, de și e nădejde de a se ajunge la rezultate.

Semnarea tratatului de comerț româno-german s'a amânat, contra așteptărilor amânduror părților.

In Canada se aplică dela 28 Iunie aşa zisă „Clauza Dumping“. În puterea acesteia importatorii au a plăti o taxă vamală suplementară pentru aele mărfurii străine cărui se oferă în Canada cu preț mai mic decât în țara unde se produc. Dar în saptă aplicarea e mult mai intinsă de cum s'a crezut, căci importatorul e pus la supliment de taxă, dacă în urma plecarei mărfurii din țara exportatoare, s'a urcat prețurile.

Dr. Potthoff, secretarul uniunii pentru tratate de comerț din Germania, discutând chestia dacă partidele din Reichstag au motive de a fi contra tratatului de comerț cu Rusia sau nu. Din discuția aceasta între Potthoff și redacția ziarului „Național Zeitung“, se varsă oarești-care lumină în privința chipului cum s'a deslegat punctele cărui ne interesează așa de mult și pe noi. Agrarii extremi au amintințat că vor vota contra tratatului, liberalii au răspuns că vor vota pentru, de frică de mai tare. Din alte cercuri s'a atras luarea aminte că stânga Reichstagului respingând tratatul de comerț cu Rusia, n'ar face să ne aplice tariful general și ar rămâne în vigoare tractatele actuale.

Unul dintre apărătorii tarifului autonom, conducătorul Spahn și-a arătat părerea că tariful general n'ar putea intra în aplicare fără a putea fi modificat. Față cu această perspectivă agrarii încep acuma a face propagandă pentru primirea tractatului. Ba „Deutsche Zeitung“, care amenință cu respingerea tractatului, acum și-a întors ideile. Acum trei ani nici voia să audă de o taxă păcătoasă numai de 50 — 55 de mărci pe tonă de cereale, de asemenea nu vrea să auză de micșorarea taxelor

pe vitele străine și despre ușurarea măsurilor veterinare, încă și mai puțin. Acuma însă zice că să se voteze și se face a crede că Rusia i s'a putut face concesii numai la taxele pe căi și că în chestie veterinară nu s'a cut concesii de natură a pune în primejdie sănătatea vitejilor.

Potthoff zice că ziarul nu se poate să fi crescut ceea-ce spune, de altfel chiar din cele spuse urmează că știe că s'a desființat acele măsuri, așa zise veterinare, cari erau numai o șicană pentru a opri intrarea chiar și a vitelor sănătoase. E lucru sigur apoi că nu numai la căi, ci și la alte vite s'a făcut scăderi de taxe, scăderi, cari nu ar fi de loc pe placul ziarului. Ziarul mai știe că în negocierile cu Austria punctul principal și hotăritor e tocmai coborârea taxelor pe vite și fixarea de măsuri veterinare neșicănașoare. Fără acestea nu se va face tratat de comerț cu Austro-Ungaria, deci Germania avea interesul a le face și Rusiei în schimbul altor concesii, ca să nu fie mai apoi nevoie să a le face pe gratis, în baza clauzel națiunel celei mai favorizate. Prin urmare nu știrile bune, ci frica de a nu vedea reușindu-l idealul vechiu, respingerea tratatelor de comerț, îl face peior să născapească astăzi asemenea înflorituri.

nitoare și între poporul Italiel. Noul născut este a treia odrasă a familiei regale. La 1901 s'a născut principesa Iolanda Margareta, anul trecut s'a născut principesa Mafalda. Asupra botezului nouului prinț încă nu s'a luat nică o dispoziție. S'a stabilit însă titlul lui, care până aci era mereu obiect de discuție. Nu se putea ajunge la acord ce rang să i-se dea eventualului moștenitor de tron: principale de Roma, ori de Piemont? Probabil din prevenire făță de Vatican i-s'a dat rangul din urmă.

In Roma a fost primită cu mare bucurie și insuflare vesteasă despre nașterea moștenitorului de tron. Când micul prinț a intrat în viață pământească, de pe Capitol 101 bubuite de tunuri și glas de clopote vesteasă evenimentul fericit. Străzile orașului sunt populate de lume, casele sunt pavoazate și ziarele scot ediții separate, pentru a lucea vesteasă despre evenimentul din Zuirinal și împreună cu familia regală să se bucure fiecare cetățean. Știri sosite din Roma, vestesc că cele mai multe orașe ale Italiel au îmbrăcat haină de sărbătoare.

Pontificele a dat ordin telegrafic metropolitului cardinal din Torino Richelieu, să meargă la Raconigi, unde se află părechia regală, și unde s'a săvîrșit evenimentul, să îndeplinească acutul botezul. Pontificele este învoit să trimite la botez priuțul un cardinal curial, dacă părechia regală dorește.

Toți capilarii țărilor din Europa au adresat regele Emanuel III. telegrame de felicitare din incidentul acesta.

— In amintirea lui Cornel Tămășdan. Doamna și Domnul Marica și Fabriciu Manoilă, preot în Soboteli, întrupomenirea iubitului și neuitatului lor vîr Cornel Tămășdan ni-au trimis pentru nefericiții din Rîșca 10 cor., pe cari i-am administrat dlu dr Pavel Oprîa din Brad, pre a fi preșa meniunii lor.

— Escrocherie temerară. Publicul român din Arad a fost septembra trecută într'un mod temerar escrochat de un individ, pretins student universitar din București. Toate familiile române au fost Dumineca trecută onorate cu vizita unui tiner elegant, manierat, stăpânind perfect limba română din România, și după scurtă introducere spunând că venit să prepare un concert pe 17 I. C. ce vor să-l dea în Arad absolvenții conservatorului din București, aliați cu 7 studenți universitari, care sunt în turneu artistic. El însuș s'a prezintat ca absolvent al conservatorului din București și prim premiat alu Dinicu. În chipul acesta aproape pretutindenea a plasat bilete pentru concert, tipărite asfel:

17 Sept.

Contra Marcă	Bilet de Intrare
la	la
Serata Artistică	Serata Artistică
dată de	dată de
Un Comitet de Studenți	Un Comitet de Studenți
în scop filantropic.	în scop filantropic.
Bilet de Familie LeL	Bilet de Familie LeL

5 persoane 5 fl.

Sarlatanul a putut astăchip să nșele la vre-o 200 de cor. dela publicul nostru.

Nu este singuratic, nici chiar sporadicul acesta de pungărie luat de o vreme încoacă la modă de o seamă de pungaș — dându-se de obicei de studenți universitari — invadând din România.

Publicul nostru, doritor de a azi o cântare românească, o vorbă românească, crede ușor și se lasă sedus de netrebniciu acestia. Câță sunt apoi, cari sub titluri de ajutoare, de accidente ce li se întâmplă pe drum etc. etc. îl escrochează. Am avut numeroase casuri, dar ne era pară mai mare rușine nouă, decât a ne putea hotărî să demascăm nemernicile acestea și în publicitate. După ce însă pungăriile acestea i-au

proportiile unei adevărate întreprinderi en gros ne vedem săli pe calea aceasta și de masca pe acești mizerabili, atât pentru a ne apăra publicul de hoția aceasta, cât și în interesul reputației fraților noștri din România, căci eventual încă ar putea să-i controleze cumva. Căci e din cale afară regabil ca astfel de tipuri să compromită legăturile necesare între noi și frații nostri de dincolo.

— La Timișoara! Mâne și poimâne, metropola Bănatului *Timișoara* va avea zile de viață românească, reimprospătând vremea unui trecut de mult apus. Steagul culturii românești va fâlfâi pe zidurile sură și îmbătrâniți că vor trezări de acest vis al tinereții lor. Căci Români mulți din toate părțile vor grăbi mâne la Timișoara. După informațiunile noastre adunarea va fi splendidă. Din Arad, cel mai apropiat centru, vor lua parte foarte mulți. Pe cînd știm și-au anunțat sosirea: Dr. Nicolae Oncu și doamna și Dă Vasile Pap și D-na, D-nă Vasilie Goldiș Dr. Ioan Suciu, Dr. Ștefan C. Popp, Sever Secula, Dr. Liviu Tămășdan, Dr. Cornel Iancu, Ioan Moldovan, L. Magdu, Vasile Arjoca, M. Popovici, I. Papp, V. Antonescu și alții.

Din Bistrița a sosit azi în Arad Dr. Victor Onișor, prentru adunarea dela Timișoara.

— Incident la sérbațoarea de deschidere a anului școlar la universitatea din Helsingfors. Din capitala Finlandei vine prin Kopenhaga următoarea stîrse telegrafică: Un incident neplăcut a turburat ședința festivă cu ocaziunea deschiderii anului școlar universitar. După ce terminase rectorul vorbirea sa, doi universitari cu toată oprirea reectorului au cîtît în limba finlandeză și svedeză un protest contra exclusiunii mai multor profesori de universitate din Finlanda. Căti-va profesori au părăsit sala, iar ceilalți și partea ea mai mare a studenților a remas. Contra celor doi studenți s'a pornit cercetare disciplinară (ore-ce va zice la astă urmașul lui Bobrico?).

— Cea mai ayută femeie pe pămînt. Din Filadelfia se scrie: În America de present lumea este preocupată de enigma ce avere a putut lăsa regelui chininului, William Weightman fetei sale, care fără îndoială este cea mai bogată femeie pe pămînt, deoare-ce moștenirea ei este prețuită la 300—400 milioane marce. Abia s'a respăndit vestea morții „regelui”, când o mulțime enormă s'a astrâns în jurul casei cu noua „minune”. Poliția abia a putut răsuvi curioasa adunare și mai ales avea val cu fotografiști la moment. Dintre aceștia doi au trebuit deținuți.

Moștenitoarea singură conduce fabrica de chinin moștenită dela părintele ei. În oarele libere are diferite distracții, deoare-ce barbaul nu-l mai trăeste. Idealul ei este Napoleon și ea posedă cea mai bogată colecționare cu obiecte de ale marelui cesar.

— Dorul de luptă al Rușilor. Că soldatul rus nu prea de bună voie ci de sila, mânăt din napoî cu cruta se duce pe câmpul de luptă Mandjurian, unde să-și lase măselele de dragul țarului, Alexiev și comp., o știe toată lumea. Când a avut soldatul rus în inima sa insuflătire pentru vr'un ideal demn de sacrificiile de sânge? De cîte ori cerea necesitatea, ca „imperiul” — id est palatul țarului — să poarte răboiu, se punea aparatul de recrutare în mișcare, și primul gînd era mobilizare en masse, căci Rușii numai așa știa învinge, dacă sunt de 4—5 ori mai mulți de cît contrarul. Soldatul chiamat sub drapel nu i-se spune nimic despre datorîtele sale ca oștean și cetătean, nu i-se spunea de ce are să moară, ci ce-l mult, dacă i-se publică decretul adecătă poruncă țarului, care pe scurt îl poruncește să moară pentru onoarea și gloria Rusiei... Orl cel mult i-se spune bietului Ivan Ivanovici, că „păgânii” s'au hotărât să năvălească în sf. Rusie, ca de pildă ia 78 Turcii, la 86 Perșii, acum Japonezii etc. Pentru- că tot-deuna contrarul este cauza răboiului, Rusia nicăi odată n'a dat ansă la vîrsările de sânge, mai ales actualul țar doritor de pace a vrut

cu ori- ce pret să evite conflictul de arme săngheros cu „barbaril” de Japonezi, dar aceștia au forțat treaba până la răboiu, și țarul este acum să se apere!

Pentru soldatul rus nu există motiv de insuflătire: el merge la moarte, pentru- că așa i-s'a poruncit de către mai marii săi. Nu este mirare dacă în chipul acesta soldatului rus îl lipsește cu totul baza morală: el este singur un obiect, un instrument orb de care se servește autocratul după plac și după cum pretinde capriciul său. Un astfel de material de răboiu negreșit că în față unei forțe maiore are să se dovedească de absolut netrebnic, inferir, un fel de umplutură bună mai mult să producă spaimă în lume. Aceasta este vestiul bau-bau, de care tremura și poate se teme și acum lașitatea Europei, încât puternicii vecini se înarmau până dinții de frica lui. Acum se poate convinge că nu e dracul tocmai așa de negru, pe cum era zugrăvit.

Că soldatul rus nu a prea adorat pe singurul său stăpân, dovedește și faptul că nicăi nu prea vrea să moară pentru el, ci ca și în casul din Moscova și altul de pe câmpul de răboiu, căută să se sustragă prin fel de fel de meștegușuri dela „datorință” să de a muri nainte de vreme.

În față tribunalului din Moscova stăteau niște tineri din familiile distinse acuzați de furt. Judecătorul li-a pus întrebarea, pentru- ce au furat? „Am furat, răspunseră, pentru- că așa am voit noi. Toți au fost aspru pedepsiti. Nu peste mult timp tribunalul a primit o epistolă anonimă, în care se zice, că cei 16 tineri condamnați pentru aceea au furat, ca să aibă un trecut patat, și astfel să nu poată fi înrolați. S'a constatat că în Moscova s'au respăndit tipărituri, în care se face apel la toți căi stau sub serviciu obligator miliitar, să nizuiască să scoate de sub obligamentul militar.

Celalalt cas de pe câmpul de răboiu Lui Daily Chronicle îl povesteste corespondentul său următoarele: Mulți dintre soldații ruși căzuți în prinsoare japoneză își aruncau puștile și se predau fără rezistență dușmanului lor. Un fecior din regimentul 34 rusești prins nevătămat a fost întrebat de atașatul militar german Hoffmann, cum s'a putut așa ceva, să nu primească nicăi o rană mică măcar. „Nu vreau să fiu rănit, — a răspuns soldatul. „Ești un laș, — îi replică atașatul.

„*Lăs nu sunt, nu-i adevărat*, ripostă soldatul cu un pic de demnitate militară, ci pentru- că am fost adus aici fără voia mea. Am căutat ocazia potrivită ca să mă scap d'aici; mi-am aruncat armamentul și m'am predat de bună voie dușmanului, că e mai bine la el.

Mai are motiv Rusia oficială a să făli cu puterea ei? Si dacă răboiul actual n'ar fi destul de instructiv pentru cei ce conduc destinele colosului în mod atât de usuratic, ei ar persista și pe mal departe în oarba lor trufie a se considera „vecinie învingători și neînvinsă”, și cel mai puternic stat pe față pământului, cine le-ar mai crede? Fuit Ilium...

— Expediție polară. La Portsmouth s'a reînțors expediiția dela polul sudic de sub conducerea căpitanului de fregată Scot. Expediția a durat 3 ani și a fost făcută cu vasul „Discovery”.

Personalul expediției, în număr de 49 oameni, se află într-o stare excelentă.

Explorațiunea a traversat ghețurile până la 82°. 17 de latitudine, bătând cu 384 km. mai mult recordul cunoscut.

„Discovery” a iernat la 640 km. mai spre sud, ceea ce n'a făcut-o nicăi o navă până acum.

Rezultatul expediției este considerabil din punct de vedere geologic și geografic.

Ea a descoperit o vastă regiune muntoașă care merge până la 83°. 20 de latitudine, ceea ce face a se crede că pămîntul se întinde până la polul sud într-o serie de munți înalti. Expediția a studiat de asemenea, regimul formării ghețurilor, și-a făcut observațiuni magnetice.

— Milionar mort în temniță. În temniță din Pezaro a murit lovit de apoplexie un milionar cu numele Enrico Metz, care în anul 1900 a omorât cu revolverul pe un tînăr în Villota, crezând, că acesta și-a bătut joc de el. Milionarul era după spusele oamenilor un om dur, violent, care și nainte de casul acesta a fost mai de multe ori pedepsit.

— Fuga mirelei fiziei lordmayorului. În Londra a produs mare senzație un scandal de logodnă, al căruia erou este fizica lordmayorului, Constance. Fata era deja de luni logodită cu un funcționar înalt din Egipt, cu numele Macalman. Cununia era să se înțină alătă eri în catedrala Sântului Ștefan. Ziua premergătoare actului cununei lordmayorul a dat în onoarea logodităilor un mare lunch (cetește: lontș al doilea dejun), la care era invitat un mare număr de oaspeți. Mirela însă la acest lunch mi s'a prezentat, ci mănezi a publicat în ziare, că repăște dela căsătorie. Din ziua aceea Macalman a dispărut, probabil a călătorit pe „continent” (cum zic Englezii Europei afară de Anglia). Mireasa s'a întobănat rău în urma acestel purtări nefințești și de tot misterioase a logodnicului ei infidel.

— Un nou sistem de comunicație a submarinelor. La Newport (Statele-Unite), s'au făcut zilele acestea experiențe prin cari s'a constat putința pentru vasele sub-mariine cufundate sub apă de a rămânea în comunicație între ele, pe cum și cu uscatul și cu vasele de răboiu, prin aplicarea unui sistem bazat pe proprietățile unor sonore.

Această descoperire mășorează cu mult privindile navigației sub-mariine și îngăduie o acțiune comună a sub-marinelor.

— Remediul contra straicului. Capitalismul multe mijloace a inventat, pentru a zădărni orice grevă, dar nicăi unul nu s'a dovedit ca mijloc sigur și infalibil. Americenii îl revine gloria și în privința asta de a fi descoperit un remediu care nu dă greș. Chiar și în casurile cele mai acute, când boala grevelor începe să devină epidemică, acest remediu este capabil de o radicală sanare. Descoperitorul acestuia metod nou se chiamă Graham, care este industriaș de lemne bogat în orașul Meridian.

Invidiosii și răuțăcioșii săi colegi, cari privesc corziș la el din cauza că n'au reușit el să inventeze acest remediu genial, au poreclit nouă metod original după numele orașului zicendu-l pe scurt „Meridian”, și nu l-au numit după numele inventatorului. Mr. Graham probabil nu va uita această ingratitudine nicăi odată.

Destul, că ișbuință o grevă în fabrică sa, dar generală în toată forma, Mr. Graham a aplicat remediul său cu succes strălucit. Neputind ajunge cu muncitorii săi la nicăi un acord, nevoind acestia să cedeze dela pretensiunile lor, a pus dinamită la toate fabricile, prăvăliile, asverliniile pe toate în aer. Las continue acum greva!

Dar ca să imiteză acest metod, trebuie la tot cazul să a-ți originalitate și un temperament de Yankee.

— Un candidat la episcopie calvin, defendant. Diecesa calvină de Alsó-Szabolcs-Hajdú-Vidék își are senzația ei. A ieșit la iveală, că un individ de mare speranță, un „protopresbiter calvin”, aspirant la vîlădicie calvinească, cu numele Zsigmond Sándor, s'a avîntat în zborul său până la crima furtișagului, vîrstnd și el ca de pilda Krivány și alții prototipii ai virtușii defraudațiunilor, măna în bani altora, ca să trăiască boereste, cu șampanie, echipage și grize. Imbla ca toti semenii săi, cu capul sus, măndru, ca un episcop în spe; pretinderea orgolios stimă dela toti, voia să fie adecătelea lui venerat și onorat de către toti căi veniau cu el în contact, dar nimeni nu știa, că este un mișel, un hot ordinar pe o treapă cu mulți alții de categoria lui. Si crima lui îl face cu atât mai scăbos în fața oamenilor de bine cu căt deja de 16 ani a practicat mereu meseria furtișagului. Cornul Amaltei, de unde se provedea o parale din belșug era fondul vîdurelor și orfaniilor de preoți. În decurs de 16 ani a furat 36.800 coroane venerata făță biserică calvină. Si cu căt facea mai mult lux cu atât mai mult îl creștea autoritatea (asta e deja o dogmă sacrosanță la calvinii). Era temut, căci avea trecere servul lui Dumnezeu după ordinea lui Calvin. Val de acel biet învețător de sub oblăduirea lui, dacă a greșit numai că e negrujul unghe. Un atare „păcătos” era pedepsit aspru ori dat din slujbă cu copil și nevastă fără milă. El, care, deși om casatorit, cuntriera străzile din capitală, când se ducea în Sodoma Ungariei să tragă căte un lumperai iștenigăzăba, nu se gena să se ia după femeile comariate, să meargă apoi cu ele pe la restaurante, unde să comîză cele mai grejoase orgii. Curgea șampania și roaie, cîntă căte un cântec trivial și

nend pe genunchi „păpușă” și astfel își petrecea, încât se scandalizau însoțitorii săi. Si când te cugel, că acest individ, avea conștiința curată și liniștită să păsească în fie-care Duminecă și sărbătoare pe amvon și să vorbească credincioșilor săi despre virtute și morală, trebuie în adevăr să crezi că ai de a face cu o rară specie de om, un adevărat monstru, de care numai societatea modernă este în stare să producă.

Ce zice la casul acesta „Magyar Szó”? Constatăm, că tevea de odinioară a lui Bánffy, — acum a lui Tisza — Berzeviczy — nici până azi n'a luat notă despre miseria acestui hoț de calibră mai nou. Ian să fi fost vorba despre un preot catolic ori ortodox, să fi văzut coloane întregi în „orgranul de senzație calvino-jidău tot despre hoția popil papista și valah”.

— Grevă generală în Milano. Din Milano se șestește, că acolo toți muncitorii s-au pus în grevă, începând dela impiegății de tren, până la culegătorii de tipografie.

— Tămaduirea tuberculozei. O damă din Australia domnișoara doctor Thorne, cum se telegrafează din Londra, susține, că a inventat un nou metod pentru a tămaudui tuberculoza. Acest metod ar consista din inhalarea de aer cald și diferite gazuri. În spitalul din Abrompton se fac experimente cu acest nou metod, dar care probabil tot așa de puțin se va putea validiza ca și multele metode de pânăcăi.

— Derailare de tren. Trenul de eră după ameazi din Timișoara ce avea să se șească la 4 ore în Arad a deraiat între stațiunile Németság și Aradul-nou. Vestea sosită în orele de seara în Arad a produs mare senzație. Se vorbea de o nenorocire ce spre noroc n-a fost. A deraiat locomobilă trăgând după sine 4—5 vagoane în cucuruzul de lângă dêlmă. Doi sochiști au fost grav răniți și vre-o 14 călători au scăpat cu contusiuni ușoare. Între călători era și dl Dr. Iancu adv. în Arad, care a scăpat teufăr. Linia este deja reparată și comunicația eărăși liberă.

— Tiganul Rigó în Berlin. De când l-a părăsit pe Rigó necredincioasa amantă Clara Ward pentru a-și petrece în desfrâu cu nou alesul inițial său, un muncitor de rînd din Neapole, de astfel destul de chipes, de atunci bietul tigan unguresc ear a luat diploma subțioară și doinește trist prin oteluri și cafè-chantanturi în Berlin, alinându-și durerile nefericitului său amor. Așa se șestește din capitala Germaniei, că Rigó a concertat mai deunăzi într-unul dintre cele mai elegante restaurante în Reichshof, unde se adunase un public imens să asculte arta măestrului tigan. Se zice că a „cucerit” teribil, dar nu cu mustețele, ci cu arcușul, și nu înimi de semel necredincioase, ci insuflătirea, și admirătunea tuturor oaspeților, cari au simț și mare plăcere pentru muzica desăvîrșită și acordurile duioase, cu cari frapa și răpia sufletele Germanilor admiratori ai muzicii maghiare tigănești. Chiar și „princesă Chimay” când a luat veste despre succesul colosal al fostului ei iubit, l-a felicitat prințro telegramă maghiară mestecată cu cuvinte engleze. Dăm aci după ziarele maghiare această telegramă, care dovedește că de „bine” a invățat princesa ungurește în decurs de 4 ani dela amantul ei, după care mai eră alătări se topia: „Kedves macska, Isten gilot, many happy, you and szerezem. Drágám csókolom enyem macska. Clara”.

— Jidovii din Japonia. O statistică de curînd întocmită Japonia ne arată că nu sunt decât 200 de familii curat evreiesc în această țară, emigrate din Rusia, Palestina și din Europa occidentală.

Ebreii din Japonia n'au decât o singură comunitate, acea din Nagesaki.

Acum călăva an un ovreu german, foarte bogat, a luat o japoneză de soție pe care a convertit-o la judaism. Murind, văduva îi ridică o piatră tumulară cu o inscripție în limba ebraică.

Acesta e primul monument funerar evreu din Japonia!

— Biletul de liber parcurs al presedintelui. Președintele societății de trenuri din Pennsylvania Mr. Cassatt este o autoritate excelentă și plină de respect în țara Jankeilor. Afără de aceea este diligent, punctual, și pedant din cale afară. Dela pretensiunile lui față de subalternii Mr. Cassatt nu cedează nici cătu-i negru sub unghie. Cu toate alea să intîmpălat și cu el să grăsească și să-și uite de datorină pe care o prezintă dela fie-care supus, cum dovedește următorul cas hazliu. Cu el s'a intîmpălat următorul cas, de care rid compatriotii lui atâta acum în America. Președintele plecasă într-o călătorie mai lungă cu trenul său special. Când conductorul vagonului îl observă îl făcu de săpe înțelești complimente, cum se cuvine numai unul adevărat suveran, și voi se meargă mai departe, căci, cum Doamne să ceară el biletul dela stăpânul său când știe, că el are dreptul să călătorească gratuit. Președintele însă îl opri și îi zise căprințator și cu severitate:

— Este irrelevant, dacă D-ta mă cunoști ori ba, dar datorința D-tale îți impune să ceri biletul dela ori-și-cine, care se află în tren, prin urmare trebuie să ști, că și eu am dreptul să călătorească numai prin arătarea biletului de liber parcurs.

Călăuza trenului a luat cu reverență la cunoștință, cele spuse de dl președinte, și ca și când ar avea de lucru cu un personaj necunoscut, imediat pretinsă biletul.

— Vezi, așa, răspunsă președintele! — care începu să scocească prin buzunar după bilet, dar ia-l de unde nu-i.

După ce căută prin toate buzunarele fără rezultat, președintele se văzu silnit să recunoască că „poate” l-a uitat acasă pe masă.

— Imi pare rău d-le președinte, dar n'am ce-ți face. Astfel nu rămâne alta decât să plătești biletul răspunse conductorul.

Dl președinte a fost nevoit să-și scoată punga și să plătească biletul de liber parcurs, uitat la birou din neglijență, care l-a costat 18 dollari. Aceasta întimpare este cu atât mai hazard, eu căt Mr. Cassatt afară dc asta este și avar.

— Anarchiști spanioli condamnați. Din Madrid se anunță, că tribunalul din Barcelona a adus sentință în cauza criminală a anarchiștului Artal, care prin luna Iunie încercase un atentat împotriva ministrului president Maura. Artal a fost condamnat la 18 ani muncă silnică, pe care o va împlini în temniță din Ceuta. Nainte de ce ar fi fost transportat la nouă său sălaș, un ziarist a schimbat cu Artal căteva vorbe, care a declarat, că pedeapsa n'a avut asupra lui nici un efect.

— Dacă d-ta crezi — a zis anarchistul, că pedeapsa m'a deprimat, atunci foarte te înșeli. Principalul e, că m'au lăsat să trăiesc. Sunt încă tiner; în casul cel mai rău imi împlinesc pedeapsa și atunci încep viața dela început. Contez și la

eventualitatea că voi fi agrățat și îmi voi recăpăta libertatea mai iute.

Cu Artal a fost transportat în temniță dela Ceuta și un ziarist, condamnat la 36 ani muncă silnică pentru diferite delicii de presă și agitații.

INSERTIUNI și RECLAME.

Un tânăr bine crescut, fiu de învățător, absolvent de a 3-a clasă gimnasială caută aplicare în vre-o casă de comerț. A se adresa la d-nul Dr. Iuliu Coste adv. Ciacova.

380 1-3

Biroul de credit și reforme de incasare Seidl és Matiegka

Temesvár-Józsefváros, Küttl-ter 3 szám. da informații și deslușiri confidențiale stată în „faceri” ceosebite că și despre lueruri gravate de pretuindeni în țară și strainătate, în modul cel mai conștiincios și discret.

Primeste contra honorar moderat afaceri de incasare delă comercianți și industriași, incasarea pretensiunilor dubioase pe cale pacifică ori procesuala, mai departe

mijloaceste afaceri de imprumut și finanțare, achitări de datori, precum și vindrea și cumpărarea de bunuri și ealități.

Escompturi de cambi. Losuri în rate.

Valentiny József iun.

croitor.

ARAD, strada Fabian Nr. 12 la colțul strădei Deák Ferencz (Casa Bonts).

Confecționează tot felul de

costumuri, pardesiuri și paletouri

pentru bărbați, pentru prețuri culante din materii indigene și engleze de lână, după croiu modern.

Novitățile pentru sezonul de toamnă a sosit deja și astfel mă aflu în poziția plăcută ca pe lângă prețuri ieftine să corespund celor mai delicate pretensiuni.

Cu stimă: 342

Valentiny József jun.

croitor.

ARAD, Strada Fabian Nr. 12.

Editor-proprietar: George Nichin
Redactor responsabil: Ioan Russu-Sirianu.

LENGYEL GYULA

lăcaș de zidiri.

Arad, Strada Vörösmarty Nr. 3.

Pregătește accesoriile de fer pentru zidiri, grilaje pentru cimitire, mașine de fert în formă de masă și ori-ce fel de lucrare de lăcaș.

Cu stimă:

Lengyel Gyula.

382

Cursul pentru pregătirea mai departe a tinerilor al lui

CZOBOR OTTO, ARAD.

Pregătește pentru examenul de admisiune la obținerea dreptului de voluntariat.

În curs funghează profesori de forță. De plasarea elevilor din provincie se îngrijesc direcțiunea cursului. La recercări servește cu informații

CZOBOR OTTO
conducătorul cursului.

— Kossuth-uteza Numărul 41. —

383

Nou magazin de mobile în Arad.

Szabadság-tér 17. szám.

Am onoare a aduce la cunoștință p. o. public, că azi am deschis în Arad **un magazin de mobile** sub firma improtocolată a lui

FISCHER J.

care magazin este filiala magazinului de mobile din Timișoara, existent deja de 28 ani.

In urma principiului meu, a experiențelor mele multiple câștigate și a capitalului de circulație suficient mă asfăt în poziția plăcută să satisfac tuturor cerințelor on. public pe deplin.

Când îmi iau voia a recomanda noua mea întreprindere prețiosului sprinț al on. public, promit că voi nisui să binemerit de increderea binevoitoare a on. public prin serviciu prompt, prețuri culante și marfă indigenă de calitate inexceptionabilă.

312

Cu deosebită stima:

FISCHER J.

măestru tapesier.

Avisăm pe on. public că sub

= Nr. 11 Calea Archiducelui Iosif =

(colțul strădei Karolina)

am deschis sub firma

Renninnea industriașilor Aradani

pentru fabricarea de mobile

un magazin pentru mobile.

Rugând binevoitorul sprijin al on. public, tot odată rugăm on. public să binevoiască a ne onora cu visita.

Arad, 1 Septembrie 1904.

364

Reuniunea Industriașilor Aradani

pentru fabricarea de mobile.

Prăvălie pentru mănuși și suspensiile a lui

HUBATSCHEK T.

— ARAD, Szabadság-tér 20 sz. —

(In casa Bâncii poporale și de industrie Aradane.)

Recomandă on. public mănușile pentru femei și bărbați fabricate în atelierul propriu, în toată culoarea și în tot fazoul, pe lângă prețurile cele mai culante; mai departe se capătă tot felul de mijloace de pansare din materia cea mai bună, fabricate conform indicațiilor medicale. Mai departe recomand assortimentul de cravate, pe cari le vînd pentru prețuri extraordinar de echitabile. Rugând sprințul binevoitor al public rămân

303 cu respect: **Hubatschek T.**

Furnisori al curții și camerei ces. reg.

Holzer Simón

PRAVALIE DE PARDESIURI PENTRU DAME
Timișoara-Cetate (Temesvár-Belváros).

Str. Rudolf 7, (față în față cu hotelul „Prințul de coroană“).

375

Mare assortiment de novități sosite pentru sezonul de toamnă: jachete, mantile, bluse, jupoane, negligeuri, costumuri complete executate în modul cel mai elegant.

Prețurile originale ale depositului meu din BUDAPESTA IV, Strada Ludovic Kossuth Nr. 9.

KALMÁR JÓZSEF

prăvălie de aparate electrice.

ABAD, Salacz-utcza 2.

Are în deposit:

bicicle de primul rang

precum și toate părțile constitutive pentru biciclete, gumi și lămpi de acetylen!

In atelierul său reparaază, transformă și mărește biciclete cu roate mobile.

Primeste emailarea de biciclete în foc, nichelarea părților constitutive de biciclete, sau ori-ce reparații de felul acesta.

— Condiții de platire favorabile. —

Monteză:

telefoane cu incopciare de cerc ori catrăla.

Telefoane mici de case, instalări de clopoțele electrice, ori repararea acestora.

— Prețuri culante. —

Are în deposit:

Mașini de cusut SINGER

Mașine cu suveică rotunda sistem Singer ori mașini de cusut pentru odai.

In atelierul său se primesc tot felul de reparații aparținătoare acestei branșe.

Se primesc reparații de mașine de brodat în rate favorabile lunare.

Nr. Telefonului pentru oraș și comitat 242.

4%

BANI!

4½%

pe realitate și bunuri cu 4—4½% amortizație la locul I. și II. fără spese anticipative, precum și credit personal exoperează grabnic, culant și sigur.

PHILIPP GRÜNWALD,

Agentură de bancă, Incasso,

Biurou de informații

TEMESVÁR, Józsefváros, Küttl-tér Nr 5.

Maș depărtă mijloacele vinderea și cumpărarea de case, bunuri, cafenele, hoteluri, restaurante, prăvălii de tot felul; am prenotate case pentru vânzare dela 2000—140.000 coroane depunerile favorabile de capitaluri cu 7½—8%, venit curat, vindere de pământe etc., arende de pământe dela 100 jugăre în sus.

4½%

4%

Nouă ferărie în Arad.

Am onoare a aduce la cunoștință On. Public, că am deschis în

**ARAD, piața Boros Béni Nr. 6
o nouă ferărie**

cu articoli fabricație proprie, și parte comandați din locuri de primul rang.

Primesc comande de turnătorie și obiecte de aranjamente pentru mori, anume ventiluri de moară și petri de moară.

Fer bătrân și metale se cumpără în ori-ce cantitate. Cărbuni de fag se pot căpăta pentru prețuri estime.

Rugând prețiosul sprijin rămân cu stimă:

Szántó Izidor

fabricant de fer și otel în Ujdészna.

Am onoare a aduce la binevoitoarea cunoștință a m. on public, că pe Strada Weitzer János Nr. 19, casa Doamnei văd. Dr. Petkó, am deschis un

atelier de tapiserie și înfrumusețare

corespunzător intru toate recerintelor de azi.

După o experiență de mai mulți ani câștigată prin prăvăliile de acest fel în Arad, precum și în urma legăturilor mele cu cele dintaiu fabrici, am ajuns în poziția placută, să satisfac pretensiunilor celor mai înalte ale on. public în această privință.

Primesc arangiarea completă de hoteluri, restaurante, după moda cea mai nouă, prompt și pentru prețuri culante; primesc renovări, reparații și obducerea de biliarde etc.

Rugând sprijinul binevoitor al on. public, rămân

Cu deosebit respect:

SZILVÁSY ISTVÁN, tapetier**MARTONFY VICTOR**

tinichier de zidiri și arte, instalator de apaducte.

Se recomandă mult onoratului public pentru pregătirea de ori-ce lucrare de tinichier.

Prețuri solide. — — Executare promptă. —

Distins cu premiu la expoziția milenară.

— Stipendiu de Paris. —

Cu stimă:

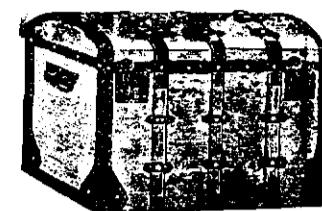
MARTONFY VICTOR

ARAD. Local: Piața Boroș-Béni Nr. 2.

Locuința: Strada Sàrossy Nr. 2.
(Casa d-lui Purcari).

Urmasul lui Antoniu Tillschneider**TEMISOARA.**

Str. Rudolf, lângă hotelul „Printul de coroana”.

Recomandă p. t. public fabricatele sale: echipament pentru cai, frâne, hamuri, sele; specialist în construirea de cufere de piele pentru călători și geamantane de piele dela cele mai fine până la cele mai ieftine. — Furnizare conform comandei, din piele de Viena, portmonee și traiste pentru vânători și învălitoare pentru puști, ponevi pentru cai și echipamente pentru cai folosite, sele totdeauna în deposit.

PUMPE DE VIN

reg. ung. priv. și țevi de gumi calitatea cea mai bună.

Din cilindrul pumpei se scurge vinul până la cel din urmă strop, ear samburii de struguri, coaja și alte părți necurate se îndepărtează numai de căt, prin asta pumpa nu se strică și niciodată nu se poste strică. Pentru funcționarea regulată a mașinii se primește garanție pe 3 ani (reparare gratuită). Șurupe potrivite unitare și țevi de canepă din lăuntru căptușite cu gumi cu prețurile cele mai ieftine.

Fantani cu țevile trebuincioase în preț de fabrică.

HÖNIG OTTO

fabricator de pumpe reg. ung. priv.

Arad, Kákoczy-uteza 27. sz.

Stropitori de vie se primesc spre reparare.

Dinti

de Vulcanit aurit, recunoscut de cel bun dentist — și fără cerul guri. Conservarea și celor mai rei dinti. Tragerea dintilor cu anestesie locală.

Dentist Dr. SCHWENK

Timișoara-Cetate

Strada casei de economii Nr. 2.

Stațiunea tramvaiului electric, față în față cu casa de economii agrară.

Dela 8 ore dimineață până la 5 ore după ameazi.

Duminica și în zile de sărbători.

BRAUN GUSTÁV
măsar.

Arad, Petöfi-uteca 11 sz.

Primeste tot felul de lucru aparținător brâncii sale, executat în modul cel mai conștientios și cinstit.

Rog sprințul prețios al p. on. public, rămân

Cu stimă:

BRAUN GUSTÁV

măestrul măsar.